

GÖSTA SUNDIN:

Svar till Åke Nyberg

Min uppsats om vattenkraftens förträfflighet och om vårt omätliga behov av energi var nu inte riktad mot Kalixälven. Snarare pläderade jag för att man först och främst borde bygga färdigt i de älvar där vi börjat att både bygga kraftverk och genomföra sjöregleringar.

Att bygga kraftverk i de återstående outbyggda strömsträckorna i dessa älvar kräver i och för sig inga nya sjöregleringar. Sådana gör ju också ingrepp i miljön och de kostar pengar. I ärlighetens namn må jag väl tillägga att ju fullständigare en älv är avtrappad med kraftverk, desto mer nytta har man av mer sjöregleringar. Men redan nu för många av våra kraftälvar mer vatten på vintern än under vårfloden!

Att bygga färdigt i redan påbörjade älvar skulle ge lika mycket elkraft som två av de fyra stora älvarna. Det innebär emellertid inte att vi ej kommer att behöva energi från någon av de stora älvarna.

Åke Nyberg tar milt sagt lättvindigt på energibehovet i vårt nordliga land med dess stora avstånd och transportbehov som också kräver olja. Vi har haft det varmt och bekvämt efter andra världskriget med ökande användning av billig olja i 30 år. Men sedan steg priset och nu kämpar vi på många sätt för att få ner oljenotan. Vi både sparar och arbetar för andra energikällor.

En annan energikälla är importerat kol som förorenar luft och försurar sjöar och som ger aska i stora mängder med de obrännbara tungmetallerna anrikade.

Vidare inhemskt skogsavfall och torv som vi försöker lära oss att hantera till rimlig ekonomi. Inte heller tillvaratagandet av dem är utan miljökonsekvenser. Ändå mödosammare är det att få ekonomi på sol och vind som energikällor, som väl borde vara det mest miljövänliga vi kan hitta.

Du tycks också ha glömt att vi beslutat avveckla kärnkraften. I slutet av 1985 räknar vi med att ha större kapacitet i kärnkraft än i vattenkraft och några år senare skall vi börja avveckla den!

Nej vi kan inte komma ifrån att väga alla möjliga energislåg mot varandra. Vi må gärna först se på deras biverkningar eller miljöeffekter och sedan jämföra ekonomi och försörjningstrygghet.

Om vi då kommer fram till att vattenkraften är renast, bäst för vår försörjningstrygghet och billigast, då kan vi också glädja oss åt den helt inhemska tillverkningen och de arbeten som den snabbt kan ge i stora och små verkstäder, på kontor och kanske viktigast på byggarbetsplatserna i sysselsättningssvaga kommuner.

Men avsikten med Ditt inlägg, Åke, är ju ändå inte att förringa vattenkraftens betydelse för vårt land och dess energiförsörjning. För Dig är utbyggandets sekundära effekter det viktiga. Du använder stora ord, offra, slakta, våldföra etc oersättliga naturvärden för evigt.

Även jag, som varit med om att utforma många kraftverk sedan jag lämnade teknis 1938, gläds åt en stor älvs våldsamma kraft i vårflodstider eller en slingrande å i sommargrönska. Det kommer vi fortfarande att kunna uppleva i vårt land, även om vi tom skulle behöva bygga ut 1 eller 2 av de stora älvarna. Man ser i tabellen på sid 91 i min uppsats i Svensk Tidskrift nr 2/83, att mer än hälften av naturkraften i våra vattendrag icke bedömts vara ekonomiskt utbyggnadsvärd.

För många som lever och bor nära en älvsträcka, som byggs ut, innebär förändringen i sig en stress. Processen före byggstarten är lång och besvärlig. Svårigheter och olägenheter förstoras upp av beskäftiga älvräddare, som låter ändamålet helga medlen. Kraftverksbyggarna gör så gott de kan för att sprida korrekt information om sina planer och deras verkningar.

Tekniken att förebygga skador har utvecklats och förbättras fortfarande liksom uppslagen och förmågan att åstadkomma nya trevnadsvärden för sådana, som går till spillo. Landskapsvärden kring kraftverksbyggena planeras och påbörjas samtidigt med byggprocessen i övrigt. Någon gång lyckas man extra bra. I Hede i Härjedalen börjar turistplanerarna drömma om en golfbana nedanför kraftverket. Det långsträckta kullandskap, som byggts av överblivna rensningsmassor från Ljusnan och som nu snabbt grönskar efter sådd och plantering inbjuder. Det ligger på lagom avstånd från den trestjärniga camping, som kom till i samband med kraftverksbygget för några år sedan.